

**ACHTER
GROND**

KIJKEN, KIJKEN EN NOG EENS KIJKEN...

Kijken, kijken en nog eens kijken... dat is misschien wel de belangrijkste vaardigheid van de reewildbeheerder. Jarenlang kijken maken dat je in die ene seconde de juiste beslissing kunt nemen.

DOOR JOUKE HOPPERUS BUMA

Rustig loop ik langs de houtwal richting kansel. Ruwhaar Max loopt vooruit. Ik vergeet liever mijn geweer dan mijn teckel, want zijn uitstekende neus levert mij veel informatie vooraf en voor de nazoek is hij onontbeerlijk. Een wissel over de sloot trekt zijn aandacht en dus ook de mijne. De afdrukken van de hoeven zijn goed in de vochtige slootranden te zien. Veertig meter verder staat de kansel in de hoek van het weiland. Ik sta deze afstand tot deze wissel goed op in mijn hoofd. Je weet maar nooit. Dan til ik Max de kansel in. Links in de hoek krult hij zich op en gaat rustig liggen in afwachting van wat komen gaat.

Markeren

Voor de zekerheid controleer ik of de wind nog goed staat. De buienradar heb ik natuurlijk vooraf al bekeken, maar de wind kan zomaar gedraaid zijn en dan pakken de reeën snel je geur op en blijven in de dekking. Ik neem de omgeving goed in mij op. De afstand tot de dam links van mij is tachtig meter. De oude eik, in het volgende weiland, staat op ruim honderd meter. Op ruim honderdenveertig meter staat een goed herkenbare biels die als hekpaal functioneert. Op veertig meter: een wissel in de houtwal. Al die informatie helpt mij straks bij het markeren.

Randzone

Wekelijks ben ik in mijn veld. Jaarrondtellen is voor mij vanzelfsprekend. Net zo vanzelfsprekend als een praatje met de boer en afstemming met de boswachter die aan twee zijden van mijn veld werkzaam is. We doen samen de landelijke telling en wisselen regelmatig waarnemingen uit. Het reewildbeheer stemmen we af. Ondanks de geplaatste wildspiegels zijn er echter toch een aantal aanrijdingen per jaar in dit gebied. Twee snelwegen, een spoorlijn, een bedrijventerrein en de oprukkende stad vormen de harde grenzen van het leefgebied. De andere kant is echter een reewildrijk gebied, waar de dieren goed kunnen leven. Ook in mijn veld is een behoorlijke stand: meer geiten dan bokken. Over het algemeen betreft het jonge en oudere dieren. In de terminologie van de leefgebiedbenadering zou je mijn veld een randzone kunnen noemen. Een zone waar de reeën, ondermatige omstandigheden, nog net kunnen leven.

Veilig

Na de observatieronde met de kijker leg ik mijn geweer aan en oefen 'droog' met de richtkijker op de mogelijke uittreedlocaties. Ik bekijk of de schootsvelden veilig zijn, ▶

Foto: Roland Peltzer

met kogelvang. Hoewel ik dit veld als mijn broekzak ken wil ik elke aanzit weer zeer zeker weten dat ik een veilig schot kan afgeven. Elke plek heb ik al duizend en één keer bekeken, maar elke keer opnieuw beschouw ik de omgeving alsof het mijn eerste dag is. Ik leg de schietkussentjes in positie, plaats de kogels in de buks en zet mijn oude Mauser rechts in de hoek. Nog eenmaal verken ik de omgeving met de kijker. Dan is het tijd voor koffie.

Smalree

Ineens staat ze daar. Op een plek waar ik het niet verwacht had, zo'n dertig meter links van de kansel: een geit. Ze is duidelijk herkenbaar aan haar schortje. Maar is het een smalree of een volwassen geit? De uier is nog niet zichtbaar. Dan komen vlak achter haar twee vrij grote kalveren uit de wal: een bokkalf en een geitkalf. Handig zo'n penseeltje eronder. Het ligt voor de hand dat de eerste geit de moeder is. Mooi niet! Verkeerd gedacht. Zelfs als je goed kijkt kun je dus nog voor verrassingen komen te staan. Je kunt nog zoveel ervaring hebben in het aanspreken. De situatie kan altijd anders zijn dan jij in eerste instantie denkt. Het is namelijk moeder die nu achter haar kalveren de dekking uitstapt. Eerder in het seizoen, als de kalfjes kleiner zijn, is de volgorde precies andersom. Dan gaat moeder eerst en volgen de kinderen. De eerste geit krabt met haar achterloper achter haar oor. Mijn ervaring is dat bijna alle reeën dat wel een keer doen. Op dat moment kun je goed zien of ze een uier hebben. Het is een smalree.

Duitsers

Vaak vraag ik mij af of beheer zich vooral op smalreeën of op oudere geiten zou moeten richten. Mijn ervaring is dat je smalreeën beter kunt aanspreken in zomervacht. De winter-vacht verdoezelt de contouren. Later is natuurlijk de dikke buik van een volwassen geit goed te herkennen. Bij onze oosterburen is de afschotperiode voor het smalree vaak in mei en soms zelfs gedurende de hele zomertijd. Met name in het voorjaar raken de smalreeën en jaarlingbokken op drift, als de territoria door volwassen bokken en geiten weer ingenomen worden. De gevolgen kennen we. Die Duitsers zijn zo gek nog niet.

Kunst

De zon is onder en de toegestane tijd in de ontheffing bijna ten einde. Rechts in de wal slaat een merel aan. Een gaai vliegt luid schreeuwend op. Struint daar een vos? Nee, behoedzaam komt een reebok op 80 meter de wal uit. Het gewei is onderin zwaar. De rechthoek robuust. Hij heeft een stevige hals en voorhand. Jarenlang in het veld zijn en kijken, kijken en nog eens kijken: op dit soort momenten betaalt die ervaring zich uit. Al die uren in het veld, vaak met de verrekijker in de hand, maken dat je herkent wat je ziet, qua gedrag en qua voorkomen. Op die ervaring komt het aan als je moet beslissen tussen een zwak of een gezond dier, een oud of een jong exemplaar, een smalree of een geit. Al die jaren kijken zijn nodig om in die ene seconde voor het schot de juiste beslissing te kunnen nemen. Kijken is de ware kunst van het beheren.